

"Güzelliğimizin
çiçek açtığı dönem
trajik ölçüde kısa."

Likenlerin Sırrı

John
Wyndham

Delji

John Wyndham

John Wyndham Parkes Lucas Benyon Harris, 1903'te İngiltere'de doğdu. 1930-39 yılları arasında farklı isimlerle, farklı türlerde hikâyeler yazdı. 1946'da "mantıklı fantezi" adını koyduğu farklı bir biçimi denemeye karar verdi. *Krizalitler* (The Crysalds), *Triffidlerin Günü* (The Day of the Triffids), *Chocky*, *Midwich'in Guguk Kuşları* (The Midwich Cuckoos), *Kraken Uyanıyor* (The Kraken Wakes), *Likenlerin Sırrı* (Trouble with Lichen), *Zamanın Tohumları* (The Seeds of Time), *Harici Dürtü* (The Outward Urge), *O Kadının Âdetlerini Düşün ve Diğerleri* (Consider Her Ways and Others) ve *Ağ* (Web), yapıtları arasındadır. Kitaplarıyla popüler kültürü de etkilemiş olan Wyndham'ın, *Triffidlerin Günü* ve *Midwich'in Guguk Kuşları* adlı kitapları sinemaya da uyarlanmıştır.

Niran Elçi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü mezunu olan Niran Elçi, 2001 yılından beri çeviri yapıyor. Bugüne dek yüzden fazla eseri Türkçeleştirdi. Dilimize kazandırdığı yazarlar arasında Terry Pratchett, Doris Lessing, George Saunders, John Wyndham, J.R.R. Tolkien, Robert Jordan, Bram Stoker ve George Orwell gibi isimler bulunan Niran Elçi, *Karaböcü* serisi, *Adamı Zorla Cadı Yaparlar*, *Kurabi'ye Uçan Omlet* gibi çocuk kitaplarının da yazarıdır.

LİKENLERİN SIRRI

© 2022, Tudem Yayın Grubu

1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 1960, John Wyndham Estate Trust

İlk baskı 1960 yılında, *Trouble with Lichen* adı ile
Michael Joseph tarafından yapılmıştır.

Türkçe yayın hakları David Higham Associates Limited ile anlaşmalı olarak
AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: John Wyndham

TÜRKÇELEŞTİREN: Niran Elçi

EDİTÖR: Ümit Mutlu

DÜZELTİ: Ayşegül Utku Günaydın

KAPAK RESMİ VE TASARIMI: Cemil Denizer

GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sanbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.

Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara

Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Mart 2022 (2000 adet)

ISBN: 978-625-7314-60-2

Yayınevi sertifika no: 45041

Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni
olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde
elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

delidolu.com.tr

Likenlerin Sirri

John Wyndham

Cenaze töreni çok güzeldi.

Beyazlara bürünmüş, saçlarında altın rengi danteller parıltıdan küçük koro, yaşlı meleklerin tatlı hüznüyle ilahiler söyledi.

Bittiğinde, kalabalık şapele mutlak sessizlik çöktü ve binlerce çiçeğin kokusu bunalıcı havada dalga dalga yayıldı.

Tabut, sayısız çiçekten oluşmuş küçük bir piramidin üzerinde duruyordu. Tabutun dört köşesinde heykel gibi bekleyen nöbetçiler mor ipekten klasik cübbeler giymişti. Nöbetçilerin öne eğilmiş kafalarında altın danteller, göğüslerinde altın sırmalar, ellerinde yıldız kaplı palmiye dalları vardı.

Piskopos sessizce yaklaştı ve alçak kürsüye giden dört basamağı tırmandı. Kitabını önündeki kürsüye dikkatle bıraktı, duraksadı, sonra başını kaldırdı.

“Sevgili kardeşimiz Diana... Yarım kalmış çalışmaları artık ne yazık ki tamamlanamayacak. ‘Kaderin cilvesi’ lafı, takdiri ilahi için kullanılabilecek bir laf değildir; veren de Tanrı’dır, alan da. Zira, yarattığı zeytin dalını henüz meyveleri bile olgunlaşmadan geri alırsa, bize düşen tek şey onun takdirini kabullenmektir. Diana’nın, Tanrı’nın ilhamının aracısı olarak hedefine adanmışlığı ve azmi, insanlık

tarihinin akışını değiştirdi. Ve şimdi, ey yüce Tanrı'm, hizmetkârın Diana'nın naaşı..."

Aralarında yalnızca birkaç erkek bulunan yüzlerce kişilik cemaatin bakışları tabuta döndü. Tabut yavaş yavaş hareket etmeye başladı. Birkaç çiçek yuvarlanıp halıya düştü. Tabut karşı konulamaz bir biçimde kaymaya devam etti. Org hafif hafif çalıyordu. Koronun sesi bir kez daha, berrak ve tiz şekilde yükseldi. Perdeler tabutun kenarlarından sürüklendi ve sonra ayrılıp geride kaldı.

Nefesler tutuldu, bir iki hıçkırık yükseldi, beyaz mendiller kaldırılıp gözyaşları silindi...

Çıkarlarken Zephanie ve Richard, Zephanie'nin babasından ayrı düştü. Zephanie döndü ve onu birkaç adım geride gördü. Sıraların arasındaki koridoru dolduran kadınların arasında, olduğundan daha uzun boylu duruyordu. Yakışıklı yüzü hiçbir şey ele vermiyordu. Yalnızca yorgun görünüyordu; yorgun, ve etrafında olan biten her şeyden bihaber.

Dışarıda daha da fazla; şapele girememiş yüzlerce kadın vardı. Çoęu ağlıyordu. Getirdikleri çiçekleri kapının iki yanına parlak bir halı gibi sermişlerdi ve şapelden çıkanlar onların arasında yürüyordu. Kalabalıktan biri, büyük bir Ankh simgesi takılmış bir çelenk taşıyordu. Çelenk tamamen gelinçiçeklerinden yapılmıştı ve üstüne siyah ipekten bir kurdele çaprazlama asılmıştı.

Çakıлтаşı döşeli avluda Zephanie, Richard'ı insan selinden çekip çıkardı ve sonra durup sahneyi izledi. Gözleri nemliydi ama yine de dudaklarının köşeleri hüzünlü bir gülümsemeyle kıvrılmıştı.

"Zavallı sevgili Diana..." dedi. "Bu onu ne kadar eğlendirirdi, bir düşünsene..." Mendilini çıkarıp gözlerini sildi. Sonra daha canlı bir sesle ekledi: "Hadi gel, babamı da bulup kalabalıktan çıkalım."

Ama, gerçekten... *Harika* bir cenaze töreniydi.

News-Record daha sonra řu şekilde haberleřtirdi:

...ve her meslekten kadın, Britanya'nın dört bir köşesinden şapele akarak son kez saygılarını sundu. Şafak söker sökmez gelen pek çok kişi, geceyi mezarlık kapısında bekleyerek geçirmiş olanlara katıldı.

Kadınlar, uzun nöbetleri sonunda, çiçekler taşıyarak ağır ağır yaklaşan cenaze alayının görünmesiyle ödülleri kavuştu. Polis kordonunu zorlayarak yaklaşmaya çalıştılar, pek çok kadın tekerleklerin önüne çiçekler fırlattı. Cenaze alayı geçerken yaslı yüzlerde gözyaşları sel oldu, sabırlı kalabalıktan nidalar yükseldi.

Londra, kadınların bir kadına dair böylesi bir sitayişini¹ Emily Davison'ın² cenaze töreninden beri görmemişti.

Ve sonra, *News-Record* okurların yazılanları tam olarak anlaması için her daim titizlendiğinden, iki dipnota yer vermişti:

¹ Sitayiş: Övme.

² Emily Wilding Davison'ın cenaze töreni 14 Haziran 1913'te düzenlendi. Kendisi, kadınlara oy hakkı verilmesi için çalışan Süfrajat hareketinin önemli bir üyesiydi ve o sene 4 Haziran'da düzenlenen at yarışısı esnasında, Kral'ın atının önüne atlaması sonucu aldığı yaralar nedeniyle vefat etmişti.

BİRİNCİ KISIM

1

Salon boşaltılmıştı. Biri, duvarlara her daim yeşil bitkilerden kasvetli buketler asmıştı. Bir başkası biraz simin ortamı neşelendirebileceğini düşünmüştü. Salonun bir yanında beyaz örtülü masalar uç uca dizilerek uzatılmış; sandviçler, renkli kekler ve soslisli börekler yığılı tabaklarla, limonata ve portakal suyu dolu sürahilerle, çiçek saksılarıyla ve birkaç da ayaklı vazoyla donatılmıştı. İzleyen biri için, odanın geri kalanı bir hareketlilik tablosuydu; uzaktan dinleyen biri içinse akşam karanlığında uçuşan sığırcıkları hatırlatan bir manzara.

St. Merryn Lisesinin dönem sonu partisiydi bu.

Matematik öğretmeni Bayan Benbow, Aurora Tregg'in yavru köpeğinin ne kadar da zeki olduğuna dair bıkkınlık verici hikâyeleri dinlerken salonda göz gezdirdi ve bu akşam iki çift laf etmesi gereken kişileri kafasına yazdı. Uzakta, Diana Brackley'yi gördü. Diana şimdilik yalnızdı ve kesinlikle tebriki hak ediyordu; bu yüzden Bayan Benbow, Aurora'nın kesintisiz hikâyesinde bir aralık yakalayarak köpek yavrusunun akıllılığını övdü, gelecek için iyi dileklerini ilet-ti ve oradan ayrıldı.

Salonu aşarken Diana'yı aniden bir yabancıнын gözüyle gördü: Artık bir öğrenci değil, çekici bir genç kadındı. Gerçi belki de giydiği elbise yüzündendi. Dikkatle bakana kadar, salondaki diğer elbiselerin arasında sıradan duran lacivert bir elbiseydi; pahalı bir şey

değildi, Bayan Benbow pahalı olmadığını biliyordu ama belli bir tarzı vardı. Ya da... var mıydı acaba? Emin olamadı. Diana her zaman güzel giyinirdi; yirmi poundluk bir elbiseyi iki yüz poundlukmuş gibi gösteren türden bir zevke sahipti. *Hafife alınacak yetenek değil bu*, diye düşündü Bayan Benbow, hüznü. *Ve*, diye düşünmeye devam etti, yeni bakış açısıyla bakmaya devam ederek, *görünümü de yeteneğinin bir parçası aslında*. Güzellik değildi bu. Güzeli kızlar mayıs çiçekleri kadar sevimli olurdu elbette ama mayısta *o kadar çok* çiçek açardı ki... Sözcüğün anlamını bilen hiç kimse Diana'ya güzel demezdi.

On sekiz. Diana o sırada yalnızca on sekiz yaşındaydı. Epey uzun boylu, bir yetmiş sekiz civarı bir kızdı; ince yapılı ve dik duruşluydu. Kızıla çalan koyu kestane saçları vardı. Alnı ve burnu tam olarak Grek tarzı değilse de klasikleri andırıyordu. Dudaklarını biraz renklendirmişti, çünkü ne de olsa bir partiye giderken süslenmek lazımdı fakat salondaki onca gül goncasının ve kıpkırmızı dudakların arasındayken onun dudakları tam da duruma uygun renkte ve parlaklıktaydı. Aslında bizzat dudakları süs gibiydi; kendi başlarına hiçbir şey anlatmayan ama nadiren de olsa çok çekici bir biçimde gülümseyebilen dudakları vardı. Fakat yakından bakınca insan, Diana'nın önce açık mavi gözlerini fark ediyordu ve sonra bir türlü unutamıyordu. Üstelik, yalnızca kusursuz oldukları için değil; mahcubiyetten yoksun bir şekilde etraflarındaki her şeyi tartıtları, sakini ve kararlı oldukları için. Bayan Benbow, kızın, kendi anne babasının gençliğinde "cazip" diye nitelenen türden bir genç kadına dönüştüğünü fark etti şaşkınlıkla. *Şaşkınlıkla*; çünkü o zamana kadar Diana'yı bir şekil olarak değil, bir zihin olarak düşünmeye alışkındı.

Bu düşüncenin ardından ise hoş bir gurur duygusu geldi hemen, çünkü St. Merry'nin Lisesi gibi bir okulda çocuklara yalnızca eğitim öğretimi vermezsiniz, hayır... Burada, çocuk adına bir tür gerilla savaşı

verirdiniz ve çocuk ne kadar güzelse hayatta kalma şansı da o kadar düşük olurdu, çünkü cehaletin savunucuları sizi mangalar hâlinde yaylım ateşine tutardı. Kariyer potansiyelinden yoksun mesleklerin simsarları sizi yol boyunca sinsi sinsi takip eder; banknot kanatlı yarıdöner kelebekler öğrencilerinizin önünde uçuşur, onları kendilerini kovalamaya teşvik ederdi. Fotoromanların pusu havayı kirletir, erken evliliğin yapış yapış ağları patikanın etrafına örülürdü. Yahut kuş beyinli anneler aniden çalılardan fırlar, miyop babalar ise kararsızlıkla tökezleyerek önlerine çıkardı. Titreşen dikdörtgen gözler hipnotize edici bir biçimde gölgelerde ışıldar; ilkel davullar huzursuzluk verici, büyüleyici ritimlerini vururlardı ve yukarıda alaycı kuşlar durmaksızın haykırırdı: *Evladım mutlu olduğu sürece ne fark eder?.. Ne fark eder?.. Ne fark eder?..*

O yüzden, tüm bu tehlikeleri aşip mezun olabilenlere bakarken başarınızla gurur duymaya hakkınız *vardı* kuşkusuz.

Gerçi dürüst olmak gerekirse, Bayan Benbow Diana'nın da hakkını teslim etmeliydi. İtiraf etmeliydi ki kızın korunmaya pek ihtiyacı olmamıştı. Tehlikeler onun canını sıkıkmamıştı. Baştan çıkarıcı fikirlere, baştan çıkarma amaçlı oldukları hiç aklına gelmemiş gibi mesafeli kalmıştı. O daha ziyade, ilginç bir diyardan geçen zeki bir yolcunun tavrına sahipti: Hedefini henüz bilmiyordu ama onu bekleyen bir yer kesinlikle vardı; hatta yol kenarındaki mola yerlerinde ve ilkel köylerde takılıp kalarak yolculuktan vazgeçenler, onu *şaşırtıyordu* bile. Bayan Benbow, Diana başarılı olduğu için elbette memnundu ama bu başarı sırf kendisi sayesinde değildi, hayır... Diana çok çalışmış, başarıyı hak etmişti. Bayan Benbow'un onun için dileyebileceği tek bir şey vardı artık; her ne kadar, tembel ve konformist çocuklarla uğraşan birinin dilemesi için çok korkunç bir şeyse de bu, yine de... Eh, insan gerçekten de, Diana'nın biraz daha az bağımsız olmasını diliyordu.

Bayan Benbow salonun kenarına yaklaşmıştı. Diana onun yaklaştığını gördü.

“İyi akşamlar Bayan Benbow.”

“İyi akşamlar Diana. Seni tebrik etmek istedim. Harika, gerçekten harika... Gerçi başarılı olacağını hepimiz biliyorduk tabii, *olman* hepimizi feci hayal kırıklığına uğrattı. Ama senin kazandığın başarı, senin adına beslediğim umutları bile aştı.”

“Çok teşekkür ederim Bayan Benbow. Ama tek başıma yapmadım. Hepiniz bana yardımcı olmasanız ve ne yapmam gerektiğini söylemeseniz, fazla ilerleme kaydedemezdim, değil mi?”

“Biz bunun için buradayız. Fakat biz de sana borçluyuz Diana. Bu devirde bile, öğrencinin kazandığı bir burs, mezun olduğu okula saygınlık getirir. Ki senin kazandığın burs, St. Merryn öğrencilerinden birine verilen en iyi burslardan biri. Bunu biliyordur herhâlde.”

“Evet. Bayan Fortindale gerçekten memnun görünüyor.”

“Memnun olmaktan da öte Diana. Sevinçten havalara uçuyor. Hepimiz öyleyiz.”

“Teşekkür ederim Bayan Benbow.”

“Annenle baban da çok sevinmiştir elbette.”

“Evet,” dedi Diana bir parça ihtiyatla. “Babam çok memnun oldu. Cambridge’e gidecek olmam onu mutlu etti, çünkü kendisi gidebilmiş olmayı diler hep. Burs alamasam Cambridge asla söz konusu olmazdı. Olsa olsa...” Bayan Benbow’un Londra mezunu olduğunu tam zamanında hatırladı ve söyleyeceği şeyi değiştirdi. “...*halka açık* üniversitelerden birine gidebilirdim.”

“Halk üniversitelerinin bazıları da çok iyidir gerçi,” dedi Bayan Benbow, sesinde hafif bir paylama tınısıyla.

“Ah evet, elbette. Yalnızca... belli bir şeyi yapmayı kafanıza koymuşsanız... yani... Ne açıdan bakarsanız bakın, istediğinizden başka bir şey yapmak zorunda kalmak da bir tür başarısızlıktır, değil mi?”

Bayan Benbow bu yöne sürüklenmeyi reddetti.

“Ya annen?” dedi. “Başarıyla o da büyük gurur duyuyor olmalı?”

Diana, kafasının içini görebildiği hissini veren o mavi gözlerle baktı ona.

“Evet,” dedi makul bir tavırla. “Annem de öyle hissediyor.”

Bayan Benbow’un kaşları hafifçe kalktı.

“Yani gurur duyması *gerektiğini* hissediyor,” diye açıkladı Diana.

“Ama *duyuyordur da* kuşkusuz?” diye itiraz etti Bayan Benbow.

“Elinden geleni yapıyor. Bu konudan bahsederken gerçekten çok tatlı davranıyor,” dedi Diana. Bakışlarını yine Bayan Benbow’un gözlerine dikti. “Neden anneler, yatağa atılası biri olmayı, kafası çalışan biri olmaktan daha *saygın* bir şey olarak görüyor hâlâ?” diye sordu. “Yani sonuçta tam tersini beklersiniz, değil mi?”

Bayan Benbow gözlerini kırıştırdı. Diana’yla ne zaman sohbet etmeye kalksa kız rahatsız edici bir şeyler söylerdi. Yine de sözlerini sakinlikle karşıladı.

“Bence,” dedi makul bir biçimde, “‘saygın’ yerine ‘anlaşılabilir’ demek daha doğru. Ne de olsa, annelerin büyük kısmı için ‘kafası çalışan’ insanların dünyası gizemli, kapalı bir kitaptır ve onlar bu dünyayı maalesef tanımıyorlar. Buna karşılık hepsi, *diğer* dünyayı anladıklarını, ilgili konularda uzman olduklarını sanıyorlar ve bu yüzden de yardımcı olmaya çalışıyorlar.”

Diana bunu düşündü.

“Ama ‘saygınlık’ durumu da hâlâ geçerli bence. Neden, pek anlamıyorum gerçi,” dedi, hafifçe kaşlarını çatarak.

Bayan Benbow başını iki yana salladı.

“Saygınlık ile topluma uyum sağlama çabasını birbirine karıştırıyor olabilir misin?” diye sordu. “Ebeveynlerin, kendi anladıkları bir düzene çocuklarının da uymasını arzu etmesi doğal.” Duraksadı, sonra devam etti: “Bir ev hanımının kızı kariyer yapmayı tercih

ettiğinde, dolaylı olarak annesini eleştirmiş oluyor. Bu aklına geldi mi hiç? Bu tercihle, ‘Senin yeterli bulduğun yaşam tarzı benim için yeterli değil anne,’ demiş oluyor. Herkes gibi, anneler de bundan pek hoşlanmaz.”

“Hiç bu açıdan bakmamıştım,” diye itiraf etti Diana, düşünceli düşünceli. “Demek istediğiniz... alttan alta, kızlarının başarısız olmasını umuyorlar, öyle mi? Böylece kendilerinin baştan beri haklı oldukları kanıtlanacak. Öyle mi?”

“Biraz abartmıyor musun Diana?”

“Ama mantığı devam ettirince buna varıyor, öyle değil mi Bayan Benbow?”

“Şu anda daha fazla mantık yürütmeyelim bence. Tatilde nereye gideceksin?”

“Almanya’ya,” dedi Dana. “Fransa’ya gitmeyi tercih ederdim ama Almanya daha faydalı gibi...”

Bir süre bu konuda sohbet ettiler. Sonra Bayan Benbow onu bir kez daha tebrik etti ve üniversite hayatında başarılar diledi.

“Her şey için çok minnettarım,” dedi Diana. “Sizler bu kadar memnun olduğunuz için de ayrıca sevindim. Tuhaf şey,” diye ekledi düşünceli düşünceli, “ben *herkesin*, yatağa atılmaya değer olabileceğini sanırdım. Yani işin *kolay* kısmı o. Bu yüzden, annelerimizin...”

Ama Bayan Benbow o konuya geri dönmeyi reddetti. “Hah,” dedi. “Bayan Taplow da burada. Seninle konuşmaya can attığını biliyorum. Gel bakalım...”

Onu çabucak o tarafa sürükledi ve Bayan Taplow bir parça ihtiyatla Diana’yı tebriğe başladığında Bayan Benbow döndü ve Brenda Watkins’le burun buruna geldi. Brenda’yı çok küçük, çok yeni nişan yüzüğü için kutlarken –bunun, üniversitelerden alınabilecek her tür burstan daha önemli olduğu aşikârdı kıza göre– arkasında Diana’nın, görüşlerine devam ettiğini duyabiliyordu:

“...yani yalnızca *kadın* olup başka hiçbir şey olmamak, kariyer olanaklarından yoksun bir meslek sahibi olmak gibi geliyor bana Bayan Taplow. Sonuçta yalnızca *kadınsanız*, kadın olma işinde terfi edemezsiniz, değil mi? Bir sarayın haremünde falan işe başlamadığınız sürece?..”

“Bu kız kime çekti böyle, hiç bilmiyorum,” dedi Bayan Brackley şaşkın şaşkın.

“Bana çekmediği kesin,” dedi kocası. “Ailemden, kafası çalışan birinin çıkmasını dilediğim çok olmuştur ama bildiğim kadarıyla hiç çıkmamış. Neyse, kime çektiği fark etmez zaten.”

“Ben kafasının çalışmasından bahsetmiyorum. Benim babam da zeki, yoksa müteahhitlikte o kadar başarılı olamazdı. Benim kastettiğim... eh, bağımsızlık diyebilirsin sanırım. Her şeyi sürekli sorgulamasından bahsediyorum. Sorgulanması *gerekmeyen* şeyleri bile sorguluyor.”

“Ve arada bir kulağıma gelenlere bakılırsa, bazen çok komik yanıtlar buluyormuş,” dedi Bay Brackley.

“Bir tür huzursuzluk bu,” diye ısrar etti Malvina Brackley. “Elbette tüm genç kızlar huzursuzluğa kapılır, beklenen bir şey bu ama onunki... normal değil.”

“Hiç erkek arkadaşı olmadı,” diye yorum yaptı kocası, dobra dobra. “Sorun arama hayatım. Ararsan bulursun.”

“Ama öylesi daha normal olurdu. Diana gibi güzel bir kız...”

“Evet, istese erkek arkadaş bulurdu. Kıkırdamayı öğrenmesi ve erkekleri paniğe sevk edecek şeyler söylememesi yeterli.”

“Ah, Diana ukala değil Harold.”

“Biliyorum. Ama insanlar ukala olduğunu düşünüyor. Muhafazakâr bir mahallede yaşıyoruz ve burada yalnızca üç tür kız var: geçimli, kıkırdayan ve ukala. Başka kız türü tanımıyorlar. Medeniyetten

nasibini alamamış bir yerde yaşamak yeterince kötü zaten, bir de mahallenin hödüklerinden biriyle çıkmasını *istemezsin* kuşkusuz?”

“Hayır, elbette istemem. Ama yine de bu...”

“Biliyorum. Daha *normal* olurdu. Hayatım, okulda Bayan Pattinson’la son konuştuğumda, Diana’yı parlak bir geleceğin beklediğini söylemişti. ‘Parlak’ sözcüğünü özellikle kullandı ve bu, ‘normal’ anlamına gelen bir sözcük değil. Hem parlak hem normal olmasını bekleyemezsin.”

“Kızımızın mutlu olması, parlak bir geleceğinin olmasından daha önemli.”

“Hayatım... normal dediğin insanların hepsinin mutlu olduğunu öne sürmeyeceksin herhâlde? Bu çok abartılı bir sav olur. Herkesin hâline baksana! Hayır, kızımız bir hödüğe âşık olmadığı için içtenlikle *şükretmeliyiz*. Öyle olsa, geleceği parlak olmazdı. Aslında bir düşünürsen, hödük için de iyi olmazdı. Endişelenme sen. Diana kendi yolunu bulur. Onun asıl ihtiyaç duyduğu şey, ufkunun genişlemesi.”

“Gerçi... annemin en küçük kardeşi vardı böyle. Annie teyzem,” dedi Bayan Brackley, düşünceli düşünceli. “Pek sıradan biri değildi.”

“Niye? Nesi vardı?”

“Yok, yok, o şekilde demek istemedim. Şey, 1912’de... yoksa 1913 müydü... Neyse, Piccadilly’de maytap patlattığı için hapse atılmıştı.”

“Bunu ne demeye yapmış ki?”

“Atların bacaklarının arasına fırlatmış ve öyle bir kargaşa yaratmış ki trafik Bond Caddesi’nden ta Swan ve Edgar Caddelerinin kesişimine kadar tıkanmış. Sonra da bir otobüsün üzerine tırmanıp, ‘Kadınlara oy hakkı!’ diye bağırmaya başlamış ve tutuklanıp götürülene kadar da devam etmiş. Bunun için bir ay hapis cezası yemiş. Aileyi rezil etmiş. Bu kadar da değil. Hapisten çıktıktan kısa süre sonra, Oxford Caddesi’nde bir pencereye tuğla fırlatıp kırmış ve bunun için de iki ay yemiş. Ama bu sefer, hapisten çıktığında durumu pek iyi

değilmiş, çünkü cezaevinde bir de açlık grevi yapmış. Anneannem onu kırsala götürmüş ama teyzem bir şekilde geri dönmüş ve Bay Balfour'un* üzerine mürekkep şişesi fırlatmayı başarmış. Bu yüzden onu yine hapsetmişler ve bu sefer de, Holloway Cezaevinin bir kanadında yangın başlatıyormuş neredeyse.”

“Girişimci kadınmış teyzem. Ama konuyla bağlantısını hâlâ tam olarak anlamadım?”

“Yani teyzem de sıradan biri değilmiş, onu diyorum. Belki Diana annemin ailesine çekmiştir.”

“Hayatım, Diana militan bir büyükteyzeden ne tür bir özellik almış olabilir bilmiyorum ve dürüst olmak gerekirse kime çektiği umurumda değil. Bahsettiğin özellik hangi özellikse, bir şekilde *bizden* geçmiş işte. Ve bana sorarsan şaşırtıcı, çünkü *iyi* bir iş çıkarmışız.”

“Elbette öyle Harold, hayatım, elbette öyle... Onunla gurur duy-maya hakkımız var. Yalnızca... eh, en parlak hayat her zaman en *mut-lusu* olmuyor, değil mi?”

“Bilmiyorum. Sen ve ben, parlak olmadan da mutlu olunabi-leceğini biliyoruz, en azından ben biliyorum. Ama parlak birinin kendisini nasıl hissettiğine ve mutlu olmak için nelere ihtiyaç duy-duğuna dair en ufak fikrim yok. Buna karşılık, bir başkasını mut-lu edebileceğini *biliyorum*. Beni mutlu etti mesela, hem de... hem de tamamen bencilce bir sebepten dolayı: Çocukluğundan bu yana Diana'yı birinci sınıf bir okula gönderemediğim için vicdan azabı çekiyordum Malvina. Ah, St. Merryn'de iyi öğretmenler olduğunu biliyorum, Diana bunu kanıtladı da ama yine de aynı şey değil. Ba-ban vefat ettiğinde, bunu bu saatten sonra bari başarabileceğimizi düşünmüştüm. Avukatlara gittim ve sordum. Üzgün olduklarını

* Britanyalı siyasetçi Arthur Balfour. Süfrajat hareketine aslında tam olarak karşı de-ğildiyse de politik tepkilerden çekinen ve “kadınların büyük çoğunluğunun bunu istediğine dair ikna olmadığını” söyleyen biriydi. Balfour, İrlandalılara karşı uygula-dığı sert yöntemler yüzünden “Kanlı Balfour” olarak da bilinirdi. [E.N.]

söylediler ama kararlıydılar; babanın talimatları son derece açılmış: Para, Diana yirmi beşini bitirene kadar koruma altında kalacaktı. Eğitimi için bile olsa ona dokunamazmışız ve teminat göstererek de kredi alamazmışız.”

“Bunları bana hiç anlatmamıştın Harold.”

“Yapılabileceğimden emin olana kadar ikinize söylemenin bir anlamı yoktu, ki zaten yapamadım da. Biliyor musun Malvina, bence babanın bize yaptığı onca şey arasında en tatsız olanı buydu. Sana hiçbir şey bırakmaması... Tamam, bu tam da ondan beklenecek şey. Fakat kızıma kırk bin pound bırakması ama karakterinin olduğu seneler boyunca paradan faydalanmasına izin vermemesi!.. Bu yüzden diyorum ki, aferin Diana'ya. Benim onun için yapamadığımı, babanın onun için *yapmadığını*, o kendisi için yaptı. Hiç farkında olmasa da ihtiyar piçin burnunu sürttü.”

“Harold, hayatım!..”

“Biliyorum hayatım, biliyorum. Ama gerçekten de, yani... Bugünlerde o kötü kalpli cinsi-lazım-değil pek aklıma gelmiyor, fakat geldiğinde...”

Sustu. Küçük oturma odasında etrafına bakındı. Fena değildi, her şey biraz eskimişse de rahat bir odaydı. Ama yine de, bu pejmürde banliyöde, tıpatıp aynı evlerin dizili olduğu sokaktaki bu küçük, berbat yarı müstakil evde... Hayatlarının darlığı... Enflasyonun sürekli gerisinde kalan bir maaşla geçinme mücadelesi... Malvina'nın özlediği, satın alabiliyor olması gereken şeylerin pek azını alabilmek...

“Benimle evlendiğine hâlâ pişman değil misin?” diye sordu.

Karısı ona gülümsedi. “Değilim hayatım. Hem de hiç.”

Bay Brackley onu kucağına aldı ve koltuğa taşıdı.

Bayan Brackley başını onun omzuna koydu.

“Hiç pişman değilim,” dedi tekrar, usulca. “Ama *ben* olsam, burs kazandığım için de daha mutlu olmazdım.”

"Wyndham bu kitapta,
o zamanlar için son derece zor
bir konuyu irdeliyor: feminizm."

Guardian

Likenlerin Sırrı

John Wyndham

Türkçeleştiren:
Niran Elçi

Diana Brackley, yaşasının baharında, idealist bir genç kadın. Biyokimya bölümünü dereceyle bitiriyor ve sonra, hayatını değiştirecek bir karar alarak Francis Saxover'ın yanında işe başlıyor. Francis de eşit derecede idealist, sektöründe öncü bir biliminsanı zaten ve Diana'ya bu işi vererek, dünyayı değiştirecek bir buluşa doğru yelken açıyor. Birlikte, ayrı ayrı ama yan yana, basit bir likenden yola çıkarak inanılmaz bir buluşa imza atıyorlar.

Kutsal bir gizem halesi içinde yürüttükleri bu çığır açıcı projenin yankıları ise elbette sansasyonel oluyor; zira bir yanda seneler sürecek yepyeni bir yaşam vaadi varken diğer yanda kadın hakları ve kadınların yüzyıllara yayılmış ötekileştirilme geçmişi, muktedirlerle çatışıyor...

John Wyndham, bu kez dönemin toplumsal cinsiyet rollerini baştan aşağı irdeliyor ve üstüne bir de şunu soruyor: İki ya da üç katına çıkacak bir yaşam süresi, gerçekten de o kadar iyi bir şey mi?

Delidolu

delidolu.com.tr
f t i delidolukitap
Delidolu Yayınları

ISBN: 978-625-7314-60-2

9 786257 314602